بررسی مقاومت خمشی بتن فوق توانمند تقویت شده با الیاف فولادی با استفاده از مدل المان محدود چندمقیاسه

امیر ابراهیم اکبری بقال دانشجوی دکتری عمران، گروه مهندسی عمران، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران احمد ملکی^{*} استادیار، گروه مهندسی عمران، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران

رامین وفایی پور سرخابی استادیار، گروه عمران، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران A.Maleki@iau-maragheh.ac.ir تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۰۴ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۰۵/۰۴

چکیدہ

هدف اصلی تحقیق حاضر، توسعه مدل المان محدود به منظور مطالعه تأثیر الیاف فولادی شکل بر مقاومت خمشی بتن فوق توانمند الیافی است. بدین منظور، به منظور شبیهسازی عددی، مدل المان محدود چندمقیاسه توسعه داده شد که در آن بتن به صورت ماده همگن و یکنواخت مدلسازی شده و الیاف فولادی به صورت تصادفی در داخل آن توزیع شده است. به منظور در نظر گرفتن فرضیات واقع بینانه تر، ناحیه چسبندگی بین الیاف و بتن نیز لحاظ شده است. پس از صحت سنجی نتایج مدل المان محدود با نتایج تستهای تجربی، تأثیر پارامترهای مانند کسر حجمی و چسبندگی الیاف فولادی بر استحکام مشخصههای مقاومت خمشی بتنهای فوق توانمند تقویت شده با الیاف مورد مطالعه عددی قرار گرفته است. نتایج نشان می دهد که تأثیر استفاده از الیاف بر میزان جذب انرژی توسط بتن فوق توانمند الیافی بسیار بیشتر از تأثیر آن بر سایر مشخصههای این نوع بتنها می بشد و مخصوصاً استفاده از الیاف در حجمهای پایین الیاف، تأثیری بسیار قابل ملاحظه بر قابلیت جذب انرژی دارد به طوری که به ازای ۵/۰ درصد کسر حجمی ایاف فولادی در بر این قابلیت جذب انرژی دارد به طوری که به ازای ۵/۰ درصد کسر حجمی الیاف فولادی در حدود با نقیری بسیار قابل ملاحظه بر فوق توانمند بدون الیاف افزایش می باد.

كليد واژگان: بتن فوق توانمند، الياف فولادى، مدل المان محدود چندمقياسه، تست خمش چهار نقطهاى، استهلاك انرژى

۱ – مقدمه

با توجه به اینکه بتن و ملات سیمان عمدتاً دارای رفتاری ترد و شکننده بوده و در مقابل نیروهای کششی بسیار ضعیف هستند، بنابراین در سالهای اخیر بکارگیری روشها و افزودنیهای مختلف مانند استفاده از نانو مواد، مواد پلیمری و الیاف در بهبود ضعفهای بتن مورد توجه گرفته است [۴–۱]. مطالعات آزمایشگاهی نشان دادهاند که استفاده از الیاف با حجم و اندازههای مختلف در ملات یا بتن باعث افزایش مقاومت آنها به میزان زیاد نمی گردد. با این وجود پژوهشگران، بهبود زیادی را در رفتار بتنهای الیافی، در مرحله پس از ترک خوردگی پیدا کردهاند.

بتنهای فوق توانمند دارای مقاومت فشاری در محدوده ۱۵۰ تا۲۰۰ مكا پاسكال مىباشند [۵]. اين نوع بتن به دليل تخلخل و مويينگى كم، تقریباً غیر قابل نفوذ است و همین امر باعث شده است تا بسیاری از ضعفهای بتن معمولی مانند ضعف در برابر سیکلهای یخبندان، خوردگی آرماتور و حمله یونهای کلر در بتن فوق توانمند اصلاح شود [۸–۶]. Korpa و Trettin [۹] استفاده از سیلیس کلوئیدی مصنوعی را در ساخت بتن مقاومت بالا و بتن فوق توانمند مورد بررسی قرار دادند. نتایج آزمایشگاهی خاطر نشان می کنند، استفاده از سیلیس کلوئیدی به همراه خاکستر بادی مزیت بیشتری نسبت به میکروسیلیس دارد. همچنین Rougeau و همکاران [۱۰] از اجزاء پوزولانی دیگری مانند خاکستر بادی، پرکنندههای ریزسنگ آهکی یا افزودنیهای آلومینا سلیکات در ساخت بتن فوق توانمند استفاده کردند. Graybeal] [۱۱] برای ساخت نمونههای بتن فوق توانمند علاوه بر مصرف حجم میکروسیلیس بالا، از حجم سیمان زیادی نیز استفاده کردند. مستوفینژاد و همکاران [۱۲]، به بررسی عمل آوری های مختلف و تغییر در پارامترهای تشکیل دهندهی بتن فوق توانمند پرداخته و تأثیر آنها را بر روی مقاومت فشاري بتن تعيين كردهاند. بنديا و همكاران [١٣]، تأثير الياف فولادی و الیاف میکرو سلولز را بر مقاومت فشاری مورد بررسی قرار دادهاند. در این تحقیق الیاف به صورت تنها و ترکیبی در نمونه استفاده شده است. پان و همکاران [۱۴]، به بررسی تأثیر الیاف پلیوینیل الکل معمولی و روغنی بر روی خواص مکانیکی بتن پرداختند. نتایجی که از این تحقیق به دست آمده نشان ميدهد كه الياف يليوينيل الكل معمولي باعث افرايش مقاومت بتن در برابر ترک خوردن می شود و الیاف پلی وینیل الکل روغنی باعث افزایش شکل پذیری می شود. ییلدریم و همکاران [10]، اثر الیاف فولادی، سلولز و پلیپروپیلن، به صورت هیبریدی بر مقاومت در برابر ضربه را مورد

بررسی قرار دادند. Kim و همکاران [۱۶] با انجام تستهای تجربی بیرون کشیدگی به بررسی چسبندگی الیاف با رزین پلیمری پرداختند.

ساخت و آزمایش کامپوزیتهای سیمانی، با توجه به چالشهای پخش ذرات در بستر سیمان و هزینههای تولید، مقرون به صرفه نمی باشد. بنابراین با توجه به پیچیدگیها و هزینههای زیاد آزمایشات و نتایج تجربی، در سالهای اخیر با گسترش تکنولوژی و روشهای حل عددی تکنیکهای مدلسازی برای محاسبه خواص مکانیکی بتن و مصالح ساختمانی روشی مناسب برای این مواد میباشند [۲۰–۱۷]. اما ابعاد واقعی ذرات و نسبت طول به قطر آنها، مدلسازی المان محدود را در ابعاد ماکرو و میکرو با مشکل مواجه می کند [۲۳–۲۱]. یکی دیگر از روشهای پیش بینی خواص مكانيكي كامپوزيتها كه اخيراً با توسعه روشهاي المان محدود ارائه شده است، مدلسازی کامپوزیت به صورت میکروساختار میباشد. در این روش فاز زمینه و ذرات تقویت کننده به صورت مجزا شبیهسازی شده و با تعریف اندر کنش بین زمینه و ذرات مدل واقع بینانه تر از کامپوزیت ایجاد می شود. در این روش با تعریف خواص مجزای هر دو جزء تشکیل دهنده کامپوزیت می توان رفتار مکانیکی مجموعه را تعیین نمود. Khani و همکاران [۲۴] با استفاده از روش المان محدود به بررسی خواص الاستیک کامپوزیتهای تقویت شده با نانو لولههای کربنی مارپیچ و رشتهای پرداختند. Pashaki و همکاران [۲۵] به بررسی رفتار نانو کامپوزیتهای تقویت شده با نانولولههای كربنى با استفاده از روش المان محدود ميكرو پرداختند. آنها با شبيهسازى دو بعدی و در نظر گرفتن اندرکنش بین نانو ذرات و ماتریس رفتار مکانیکی این نوع کامپوزیتهای را مورد مطالعه قرار دادند.

بررسی مطالعات انجام شده در زمینه تقویت بتن با استفاده از الیاف نشان میدهد که تاکنون تأثیر الیاف بر رفتار مکانیکی بتنهای فوق توانمند تقویت شده با این الیاف کمتر مطالعه شده است و هنوز تأثیر استفاده از این الیاف در بتن فوق توانمند نیازمند مطالعات بیشتر میباشد. علاوه بر این، اکثر این مطالعات با استفاده از تستهای زمان بر و پر هزینه تجربی بوده است و تاکنون استفاده از روشهای المان محدود در این زمینه مورد توجه قرار نگرفته است. بر این اساس، در تحقیق حاضر با استفاده از تستهای قرار نگرفته است. بر این اساس، در تحقیق حاضر با استفاده از تستهای فوق توانمند الیافی با استفاده از آزمون بارگذاری خمشی سهنقطه ای مطالعه خواهد شد. در این روش بتن به صورت ماده همگن و یکنواخت مدل سازی شده و الیاف به صورت تصادفی در داخل آن توزیع خواهد شد. مدل المان محدود به کمک نرمافزار ABAQUS ایجاد شده است. به منظور شبیه سازی چسبندگی الیاف با بتن از مدل CZM استفاده خواهد شد. در این روش ثوابت مدل CZM به نحوی تعیین خواهند شد که منحنی نیرو-جابجایی حاصل از مدل المان محدود و تجربی بر هم منطبق شوند. پس از کالیبره کردن و صحتسنجی مدل المان محدود به مطالعه تأثیر پارامترهای مختلف مانند کسر حجمی الیاف و چسبندگی الیاف با بتن مورد مطالعه قرار خواهد گرفت.

۲- تستهای تجربی

در این تحقیق از سیمان پرتلند تیپ ۲ شرکت سیمان صوفیان تبریز استفاده شده است. این سیمان مطابق با مشخصات مطرح شده در استاندارد ایران به شماره ISIRI تولید می شود. از فوق روان کننده Auramix4450 بر پایه پلی کربوکسیلات شرکت فسروک استفاده شده که ۶۱ درصد آن آب می باشد [۲۶]. در شکل ۱۱لف تصویر SEM ماسه سیلیسی مورد استفاده مطابق دیتاشیت شرکت پارس سیلیس آورده شده است. از ميكرو سيليس zirconia ساخت شركت فروسليس ايران با مساحت سطح مخصوص ۸ مترمربع بر گرم، به عنوان چسباننده استفاده شده است و در شکل ۱ب تصویر SEM آن نشان داده شده است. همچنین، پر کننده سیلیسی خالص متشکل از بیش از ۹۹ درصد SiO₂ با قطر متوسط ۲/۲ میکرومتر، برای افزایش جریان پذیری و مقاومت بکار گرفته شده است. اندازه پرکننده مابین اندازه سیمان و میکرو سیلیس zirconia بوده است. درشتدانهها حذف شدهاند زيرا آنها منجر به سفتي بيشتر ماتريس مي شوند كه باعث شرايط ترکخوردگی حالت پایدار کمتر میشوند. فوقروان کننده مورد استفاده در این آزمایش، Super Plasticizer260 محصول شرکت نامیکاران می باشد. این ماده، فوق روان کننده و کاهنده آب موثری است که برای تولید بتن مرغوب به کار می رود و مطابق با ASTM C494 و استاندارد ۲۹۳۰ می باشد. با استفاده از این ماده افزودنی، مقاومت اولیه و نهایی بتن افزایش یافته و بدون نیاز به آب اضافی کارایی بتن به طور قابل ملاحظهای بهبود مییابد. الیاف فلزی مورد استفاده در این تحقیق (شکل ۲) از نوع داخلی و تولید شده در شرکت شیمی بتن بهینه میباشد. دانسیته واقعی الیاف برابر ۷۸۰۰ کیلوگرم بر متر مکعب و ویژگیهای فیزیکی این الیاف، در جدول ۱ آمده است. میزان مصالح مصرفی در این طرح برای ساخت یک مترمکعب بتن در جدول ۲ ارائه شده است.

الف)

(ب)

شکل ۱ (الف) تصویر SEM ماسه سیلیسی و (ب) تصویر SEM پودر سیلیسی مورد استفاده در ساخت بتن فوق توانمند مطابق دیتاشیت شرکت پارس سیلیس

¹ Cohesive Zone Model

جدول ۱ مشخصات فیزیکی الیاف فولادی شرکت شیمی بتن بهینه							
نسبت	مدول	مقاومت	ضريب	طول	قطر		
پواسون	یانگ	کششی	شكل	الياف	الياف		
0.28	210	122.8	12 85	50	0.4		
	GPa	MPa	42.03	mm	mm		

شكل ٢ هندسه الياف فولادي شركت شيمي بتن بهينه

جدول ۲ طرح اختلاط بتن فوق توانمند مورد استفاده در تستهای تجربی تحقیق حاض

		,		
سنگدانه (kg/m³)	فوق روانساز (kg/m³)	آب (kg/m³)	میکروسیلیس (kg/m ³)	سیمان (kg/m³)
867.4	52.6	224	236.6	788.5
مقاومت	قطر			نسبت
فشارى	بازشدگی	(kg/r	چگالی (ⁿ 3	آب به
(MPa)	(mm)			سيمان
150.6	194.3		2425	0.2

مقاومت خمشی نمونههای مکعب مستطیلی بتن فوق توانمند مسلح به الیاف فولادی با استفاده از آزمایش بارگذاری چهار نقطهای مطابق شکل ۳ مورد ارزیابی قرار گرفته و نتایج با یکدیگر و نمونه بدون الیاف مقایسه میشود. ابعاد نمونههای مکعب مستطیلی به ابعاد ۵۰×۵۰×۳۵۰ میلیمتر میباشد. در شکل ۳ نحوه قرارگیری نمونه بتن فوق توانمند در دستگاه یونیورسال نشان داده شده است. در این تحقیق برای انجام تست خمش چهار نقطهای از دستگاه یونیورسال صنتام موجود در آزمایشگاه سازه دانشگاه تبریز استفاده شد. این دستگاه دارای ظرفیت ۱۰ تن و دقت ۱/۱ میباشد. در این تحقیق بارگذاری جابجایی کنترل بوده و نرخ بارگذاری برابر میباشد. در این تحقیق بارگذاری جابجایی کنترل بوده و نرخ بارگذاری برابر میباشد. در این تحقیق بارگذاری جابجایی کنترل بوده و نرخ بارگذاری برابر میباشد. در این تحقیق بارگذاری جابجایی کنترل بوده و نرخ بارگذاری برابر

شده و از روی این منحنیها مقاومت خمشی نمونههای مختلف با در نظر گرفتن میانگین سه نمونه تعیین نمونه به دست آمده است. در جدول ۳ نامگذاری نمونههای تحت تست تجربی مقاومت خمشی ارائه شده است.

شکل ۳ (الف) نمای کلی بارگذاری چهار نقطهای برای تعیین مقاومت خمشی و (ب) نحوه قرارگیری نمونه بتن فوق توانمند در دستگاه یونیورسال

جدول ۳ نامگذاری نمونههای تحت بررسی تست مقاومت خمشی

كسر حجمي الياف	ابعاد	نام نمونه
0%	50 mm×50 mm×350 mm	Flex-01
0.5%	50 mm×50 mm×350 mm	Flex-02
1%	50 mm×50 mm×350 mm	Flex-03

۳- مدلسازی المان محدود چندمقیاسه خمش چهار نقطهای

در این قسمت به شبیه سازی خمش چهار نقطه ای تیر بتنی فوق توانمند الیافی در نرم افزار آباکوس پرداخته می شود. ابعاد و مشخصات هندسی تیر شبیه سازی شده مشابه شرایط آزمایشگاهی مربوط به تعیین مقاومت خمشی نمونه ها می باشد. مدل سازی تیر بتنی فوق توانمند به صورت سه بعدی و دو جسم صلب در نقش جک به صورت صلب می باشد. در شکل ۴ نحوه قرارگیری اجزا در محیط نرم افزار نمایش داده شده است.

شکل ۴ – نحوه قرارگیری اجزای مختلف شبیهسازی المان محدود خمش چهار نقطهای در محیط نرمافزار

برای بتن الیافی از مدل رفتاری Concrete Damaged Plasticity که رفتار کششی و فشاری بتن را به صورت جداگانه دریافت مینماید، استفاده شده است. در شکل ۵ منحنی تنش–کرنش کششی و فشاری بتن فوق توانمند تحت بررسی به دست آمده با استفاده از انجام تستهای تجربی کشش ساده بر روی نمونه مستطیلی شکل و فشاری انجام شده بر اساس استاندارد C39 ASTM بر روی نمونه استوانهای با ابعاد 200mx×100m آمده است. برای انجام تحلیلهای المان محدود از روش حل دینامیکی با در نظر گرفتن اثرات غیر خطیهای هندسی استفاده شده است. برای تعریف تماس بین تیر و اجزای صلب میتوان تماس به صورت تماس سطح به سطح به همراه خواص تماسی تعریف شده است. شرط مرزی ساده به دو تحلیلها از آنالیز دینامیکی استفاده شده است.

كرنش فشارى بتن فوق توانمند تحت بررسي

همانطور که بیان شد، یکی دیگر از نوآوریهای تحقیق حاضر استفاده از مدل المان محدود چندمقياسه به منظور مطالعه رفتار مكانيكي بتنهای فوق توانمند تقویت شده با الیاف می باشد. در این روش در مدل های هندسی سه بعدی، الیاف با توزیعهای مختلف و پراکندهی تصادفی به صورت مجزا در کنار یکدیگر قرار داده می شوند. در تحقیق حاضر، برخلاف تحقيقات انجام شده، اثر جهت گيري و همچنين تعداد الياف به صورت نامنظم و تصادفي جانمائي شدهاند تا شرايط واقعى حضور الياف در بتن فوق توانمند ایجاد گردد. برای تعریف اندر کنش بین سطوح مشترک الیاف با زمینه از مفهوم المان های چسبنده (CZM) در نرمافزار آباکوس استفاده خواهد شد. برای ایجاد مدل هندسی سهبعدی توزیع الیاف در داخل زمینه بتنی، یک برنامه در نرمافزار MATLAB و همچنین محیط Script نرمافزار آباکوس نوشته شد. در مدل سه بعدی، الیاف با توجه به شکل هندسی آنها به صورت استوانهای شکل در داخل ماده زمینه ایجاد خواهند شد. در این نوع مدل سازی در واقع بار اعمالی به الیاف به ماتریس منتقل شده و سپس بین ماتریس و الیاف انتقال نیرو و جابجایی انجام می شود و بر این اساس می توان رفتار مكانيكي بتن اليافي را مورد مطالعه قرار داد.

برای مدل سازی آسیب و پدیده جدایش در ناحیه تماس بین الیاف و بتن از تئوری مدل ناحیه چسبنده که بر پایه نمودارهای نیرو-جابجایی هستند، استفاده شده است. در شکل ۵ منحنی نیرو-جابجایی این مدل نشان داده شده است. رفتار مکانیکی مربوط به سطوح تماس الیاف با بتن با استفاده از قانون تنش- جدایش و مبتنی بر مدل نمایی آن شبیه سازی می شود. همانطور که در شکل ۶ نشان داده شده است، در این مدل فرض می شود که تمامی مکانیزمهای ساختار مایکرو و و فرایند شکست را می توان به وسیله سه پارامتر مورد توجه قرار داد که عبارتند از: ۱) استحکام ناحیه چسبنده (τ_{max})، ۲) طول جدایش بحرانی S_{max} ، که به ازای مقادیر بیشتر از آن سطح چسبنده ظرفیت تحمل تنش خود را از دست داده و ترک رشد می کند، (یا δ_n یعنی جدایش در نقطه تنش ماکزیمم)، ۳) پارامتر *n* که نشان دهنده تغییرات نمایی بخش ناحیه شکست می باشد. علاوه بر این، G_c د که انرژی جدایش می باشد نیز به عنوان یکی دیگر از پارامترهای مدل ناحیه چسبنده می باشد. پس از کالیبره کردن مدل المان محدود با نتایج تستهای تجربی و تعیین پارامترهای مدل ناحیه چسبنده و ثوابت مدل رفتار چسبندگی بین الیاف و بتن فوق توانمند به مطالعه المان محدود تأثیر پارامترهای مختلف بر رفتار بتنهای فوق توانمند تقویت شده با الیاف پرداخته می شود.

شکل ۶ تغییرات تنش برشی ناحیه چسبندگی برحسب میزان لغزش

در شکلهای ۲ تا ۹ مدلهای هندسی از توزیع تصادفی الیاف که با استفاده از الگوریتم ذکر شده در بخش قبل ایجاد شدهاند، به ترتیب به ازای ۵.5 wt.% vt.% و wt.% 2 کسر وزنی الیاف نشان داده شده است. همانطور که مشاهده میشود هندسه سهبعدی این اجازه را میدهد که الیاف در جهتگیری مختلف و طولهای متفاوت و جایگاههای مختلف در فضا قرار گیرد. در شکلهای ۶ب، ۲ب و ۸ب موقعیت قرارگیری الیاف در صفحه xy نشان داده شده است. بر اساس این شکلهای مشاهده میشود که پراکندگی الیاف ایجاد شده با استفاده از کد نوشته شده برای تولید الیاف به صورت تصادفی در ماتریس بتنی قرار گرفته و از این جهت، این نوع توزیع میتواند با دقت مناسبی توزیع الیاف در حالت تجربی را پیشبینی نماید.

شکل ۲ (الف) مدل هندسی پخش الیاف با کسر حجمی %.wt 0.5 (ب) مختصات مرکز هندسی الیاف ایجاد شده در xy

شکل ۸ (الف) مدل هندسی پخش الیاف با کسر حجمی %.wt ۱، (ب) مختصات

شکل ۹ (الف) مدل هندسی پخش الیاف با کسر حجمی %.wt 2 (ب) مختصات مرکز هندسی الیاف ایجاد شده در xy

پس از ایجاد مدل هندسی الیاف با کسرهای حجمی و اندازههای مختلف، الیاف داخل ماتریس جایگذاری شده و با اعمال شرایط چسبندگی در مرزهای مشترک الیاف با ماتریس بتن فوق مستحکم و همچنین اعمال شرایط مرزی و بارگذاری به تحلیل اعمال محدود رفتار مقاومت خمشی بتن فوق توانمند تقویت شده با الیاف پرداخته می شود. در شکل ۹ نمونه ای از مدل المان محدود چندمقياسه بتن فوق توانمند تقويت شده با الياف كه با توزيع تصادفي الياف در نرمافزار ABAQUS ايجاد شده، نشان داده شده است. به منظور مطالعه پارامتری، بتن فوق توانمند تقویت شده با صفر تا ۱۵ درصد الياف مورد مطالعه قرار داده مى شود كه مدل المان محدود تعدادى از این نمونهها در شکل ۱۰ نشان داده شده است. با توجه به پیچیدگی هندسی سازه، به منظور مشبندی بتن از المان های مکعبی شکل غیرخطی شش گرهی C3D20R برای الیاف و از المان های هرمی شکل غیرخطی ده گرهی C3DPE10M برای مدل های سهبعدی ماتریس استفاده شد. در نهایت با اعمال بارگذاری استاتیکی به نمونههای ساخته شده به بررسی تأثیر پارامترهای مختلف مانند مشخصات هندسی و مکانیکی الیاف و همچنین درصد حجمی آنها بر مقاومت خمشی این مواد پرداخته می شود.

۲ شکل ۱۰ مدل المان محدود چند مقیاسه بتن فوق توانمند تقویت شده درصد کسر حجمی الیاف ایجاد شده در ABAQUS

۵- بررسی نتایج

آزمایش خمش چهار نقطهای بر روی سه نمونه بتن فوق توانمند بدون الیاف، بتن فوق توانمند دارای ۱ درصد الیاف فولادی انجام پذیرفته است. در شکل ۱۱ نحوه شکست نمونه بتن فوق توانمند الیافی تحت بارگذاری خمشی نمایش داده شده است. در نمونههای بدون الیاف، گسترش ترک، آنی و سریع بوده و شکست بلافاصله بعد از به وجود آمدن اولین ترک رخ داد، ولی در نمونههای دارای الیاف، بعد از به وجود آمدن ترک، الیاف موجود در بتن فوق توانمند، مانع گسترش آن شده و با پل زدن بین دو طرف ترک، گسترش آن را به تأخیر انداخته و طاقت خمشی یا چقرمگی بتن را افزایش دادند.

شكل ۱۱ نحوه شكست نمونه بتن فوق توانمند اليافي تحت بارگذاري خمشي

جدول ۴ پارامترهای مدل ناحیه چسبنده به منظور تعریف اندرکنش میکرو

الياف فولادى با بتن پليمرى						
	$T_{ m max}$	$\delta_{\scriptscriptstyle m max}$	G_{c}			
Steel fiber	8.23MPa	2.8×10 ⁻³ mm	0.23 MPa.mm			

نمودارهای بار-تغییرمکان به دست آمده از آزمایش مقاومت خمشی براى نمونههاى بتن فوق توانمند بدون الياف، بتن فوق توانمند داراى الياف فولادي يعنى نمونه هاي بتني Ex-Flex-02، Ex-Flex-03 و Ex-Flex-03 در شکل ۱۲ ارائه شده است. مساحت زیر این نمودارها بیانگر مقدار جذب انرژی يا چقرمگی می باشد. همانطور که انتظار می رفت افزودن الياف سبب افزايش چقرمگی شده است. سطح زیر منحنی بار-تغییرمکان در نمونه دارای الیاف فولادي در حدود 119.5 N.m در نمونه بدون الياف در حدود 2.07 N.m است كه اين مطلب نشانگر اثر قابل ملاحظه الياف بر چقرمگي بتن فوق توانمند الیافی میباشد. پس میتوان نتیجه گرفت که هر چند الیاف تأثیر اندکی در بهبود مقاومت فشاری بتن های فوق توانمند دارند ولی مقاومت خمشی و چقرمگی آن را به طور قابل ملاحظهای افزایش میدهند. همچنین، با توجه به شکل مشاهده می شود که با افزایش درصد الیافها در بتن فوق توانمند، شاهد افزایش چشم گیر مقاومتهای خمشی و به دنبال آن حداکثر بار قابل تحمل توسط نمونه های تیر خواهیم بود. همچنین، با توجه به اینکه استفاده از الیاف باعث افزایش جابجایی وسط دهانه تیر به ازای مقادیر حداکثر نیرو را دارد، بنابراین بتن فوق توانمند دارای الیاف شکل پذیری بیشتری را قبل از شكست الياف خواهد داشت. همانطور كه بيان شد، اندر كنش بين الياف و بتن با استفاده از قید تماسی و تعریف المان های چسبنده صورت پذیرفت که یارامترهای مدل ناحیه چسبنده به نحوی تعیین شدند که منحنی نیرو-جابجایی به دست آمده از مدل المان محدود بر نتایج تجربی منطبق باشد. پس از کالیبره کردن نتایج مربوط به تست خمش چهار نقطهای، مشخصات رفتاری مدل ناحیه چسبنده مورد استفاده مطابق جدول ۴ به دست آمده است. با استفاده از مقادیر جدول ۴، منحنی نیرو- لغزش مدل نهایی المان محدود و نتایج تست تجربی نمونههای Flex-02 در شکل ۱۳ نشان داده شده است. همانطور که مشاهده می شود همپوشانی مطلوبی بین نتایج نمونه آزمایشگاهی و مدل المان محدود برقرار است.

شکل ۱۴ سطح شکست خمشی نمونه بتن فوق توانمند الیافی با ۱ درصد کسر حجمى الياف فولادي به ازاى نيروى 65 kN

به منظور بررسی تأثیر الیاف بر تغییر شکل های ایجاد شده در نمونه تیر بتن فوق توانمند تحت بررسی در شکل ۱۵ تغییر شکل نمونه تیر بتن فوق توانمند بدون الياف، تير بتن فوق توانمند داراي ١ درصد الياف فولادي به ازای نیروی اعمالی kN 20 نشان داده شده است. با توجه به نتایج مشاهده می شود که به ازای مقدار نیروی اعمالی ثابت، نمونه بدون الیاف دارای تغییر شكل بسيار بيشتر بوده و حداكثر خيز آن برابر 2.65 mm به دست مي آيد. اضافه كردن الياف باعث كاهش قابل توجهي در تغيير شكل نمونه تحت بررسی شده به طوری که به ازای ۱ درصد کسر حجمی الیاف فولادی، حداکثر خیز به ازای نیروی ۲۰ کیلو نیوتنی در حدود mm 0.24 به دست مى آيد كه اين مقادير نسبت به نمونه بدون الياف بسيار كمتر مى باشند.

در شکل ۱۶ توزیع تنش در بخش های مختلف بتن فوق توانمند خالص و بتن فوق توانمند تقویت شده با ۱ و ۲ درصد کسر حجمی الیاف فولادی نشان داده شده است. همانطور که مشاهده می شود بیشترین تنش ایجاد شده در الیاف مورد استفاده می باشد و علاوه بر این، بخش قابل توجهی از نیروی اعمالی بر بتن توسط الیاف تحمل می شود. نتایج نشان می دهد که تحت نيروى اعمالي يكسان بربتن فوق توانمند تحت بررسي، حداكثر تنش ایجاد شده در بتن تقویت شده با ۱ و ۲ درصد کسر حجمی الیاف فولادی به ترتیب در حدود ۴۵٪ و ۵۷٪ کمتر از میزان حداکثر تنش ایجاد شده در بتن خالص مىباشد. بنابراين، تقويت اين نوع بتن ها با استفاده از الياف باعث افزایش قابل ملاحظهای در مشخصههای مکانیکی آنها می شود.

شکل ۱۳ مقایسه منحنی نیرو-جابجایی بین نتایج تجربی و المان محدود چندمقیاسه (الف) نمونه بتن توانمند بدون الیاف و (ب) نمونههای بتن توانمند تقويت شده با الياف

به منظور بررسى توانايي روش المان محدود چندمقياسه ارائه شده در پیش بینی موقعیت شکست تیر بتنی فوق توانمند تحت بارگذاری خمش چهار نقطهای، در شکل ۱۴ تغییر شکل تیر از جنس بتن فوق توانمند الیافی با ۱ درصد کسر حجمی الیاف فولادی و به ازای نیروی kN 65 نشان داده شده است. با مقایسه این شکل با نحوه شکست نتایج تجربی نمونه متناظر بتن فوق توانمند الیافی تحت بررسی که در شکل ۱۱ نشان داده شده است مشاهده مى شود كه مدل المان محدود ارائه شده با دقت مناسبى نحوه شکست و موقعیت رشد ترک را در این نوع مصالح پیش بینی می کند. بر این اساس مي توان بيان نمود كه مدل المان محدود چند مقياسه ارائه شده در تحقيق حاضر با دقت بسيار مناسبى رفتار خمشى بتنهاى فوق توانمند اليافي را در بارگذاری خمش چهار نقطهای شبیهسازی میکند و نتایج آن قابل استناد می باشد. با توجه به شکل ۱۴ مشاهده می شود که نیروی لازم برای ایجاد اولین ترک در بتن برای نمونههایی که در آنها از الیاف استفاده شده افزایش یافته است و این افزایش رابطهی مستقیمی با افزایش کسر حجمی الياف دارد. دليل افزايش نيرو براى ايجاد اولين ترك اين مىباشد. همين چسبندگی از لغزش الیاف در بتن جلوگیری کرده و اجازه ترک خوردن را نمی دهد تا زمانی که خود الیاف یاره گردد یا از بتن بیرون کشیده شوند.

شکل ۱۵ تغییر شکل نمونه تیر بتن فوق توانمند به ازای نیروی اعمالی 20 kN (الف) بدون الیاف، (ب) دارای ۱ درصد الیاف فولادی و (ج) تیر بتن فوق توانمند دارای ۲ درصد الیاف

شکل ۱۶ توزیع تنش در دو فاز ماتریس (بتن فوق توانمند) و تقویت کنندهها (الیاف) برای سه حالت (الف) بتن فوق توانمند، (ب) بتن فوق توانمند دارای ۱ درصد کسر حجمی الیاف فولادی و (ج) بتن فوق توانمند دارای ۲ درصد کسر حجمی الیاف فولادی

منحنیهای نیرو-تغییر مکان حاصل از تست خمش چهار نقطهای برای نمونههای مختلف بتن فوق توانمند الیافی با الیاف فولادی و به ازای مقادیر مختلف الیاف مورد استفاده در شکل ۱۷ نشان داده شده است. همانطور که در شکل مشاهده می شود منحنی نیرو -تغییر مکان طرحهای مختلف تا

جابجایی ۳ میلیمتر آورده شده است. با بررسی منحنیهای نیرو-تغییر مکان حاصل از تست خمش چهار نقطهای مشاهده میشود که افزایش درصد الیافها در بتن فوق توانمند، باعث افزایش چشمگیر حداکثر بار قابل تحمل توسط تیرهای منشوری و به دنبال آن افزایش جابجایی وسط دهانه مربوط به این حداکثر بار میباشد، که شکلپذیری بیشتری را قبل از شکست نمونهها به دنبال دارد. با بررسی منحنیهای بار-تغییرمکان مربوط به نمونههای تحت بررسی مشاهده میشود شاخه نزولی منحنی نمونه شاهد با افزایش درصد الیاف، کرنش نرم شدگی قابل توجهی پیدا کرده که این رفتار در نمونههای حاوی الیاف به صورت شکست نرمتر اصلاح شده و سطح زیر منحنی بار-تغییر مکان بیشتری به وجود آورده که عمدتاً بعد از بار حداکثر بوده و در نتیجه قابلیت جذب انرژی بتن شاهد را افزایش میدهد.

فولادی

خلاصهای از نتایج منحنیهای نیرو-جابجایی شامل حداکثر بار قابل تحمل در آزمایش خمش چهار نقطهای و تغییر مکان مربوط به این حداکثر بار نیز، مقاومت خمشی و چقرمگی به دست آمده از مدل المان محدود چندمقیاسه در جدول ۵ ارائه شده است. نتایج نشان می دهد اثر مهمی که افزودن الیاف به بتن ایجاد می کند افزایش چقرمگی و قدرت جذب انرژی می باشد؛ که نقش مهمی در شکست بتن ایفا می کند. همان گونه که در جدول ملاحظه می شود؛ استفاده از الیاف، مقاومت خمشی بتن را به طور چشمگیری افزایش می دهد و با اضافه کردن ۳ درصد کسر حجمی الیاف این میزان افزایش برای الیاف فولادی در حدود ۲۶ برابر به دست می آید که مقدار قابل توجهی می باشد. نکته مهم در این باره این است که تأثیر استفاده از الیاف بر میزان جذب انرژی توسط بتن فوق توانمند الیافی بسیار بیشتر از تأثیر آن بر سایر مشخصههای این نوع بتنها می باشد و مخصوصاً استفاده از الیاف در حجمهای پایین الیاف تأثیری بسیار قابل ملاحظه بر قابلیت جذب انرژی دارد به طوری که به ازای ۰/۵ درصد کسر حجمی الیاف فولادی قابلیت جذب انرژی به ترتیب در حدود ۱۷ برابر نسبت به نمونه بتن فوق توانمند بدون الیاف افزایش مییابد.

همانطور که در جدول ۵ نشان داده شده نرخ تغییر جابجایی متناظر با حداکثر نیرو با افزایش درصد حجمی هر دو نوع الیاف فولادی صعودی است و میزان ماکزیمم این افزایش برای الیاف فولادی به ازای ۳ درصد حجمی برابر ۱/۲۶ میلیمتر میباشد که میزان حداکثر درصد افزایش

جابجایی شکست این دو نوع الیاف فولادی نسبت به بتن شاهد فاقد الیاف همانطور که در جدول نشان داده شده برابر است با ۱۰/۳ برابر میباشد. همچنین، بر اساس نتایج جدول مشاهده میشود که تأثیر افزایش الیاف بر ظرفیت جذب انرژی و شکلپذیری بتن بسیار با اهمیت ر از تأثیر این افزایش بر مقاومت بتن است.

چهار نقطهای و تغییر مکان مربوط به این	ر بار قابل تحمل در آزمایش خمش	نيرو- جابجايي شامل حداكث	ل ۵ خلاصهای از نتایج منحنیهای	جدو
عندمقياسه	، دست أمده از مدل المان محدود -	قاومت خمشی و جقرمگی به	حداکثر بار نیز، م	

رديف	نوع الياف	کسر حجمی الیاف	حداکثر نیرو (kN)	جابجایی متناظر با حداکثر نیرو (mm)	میزان جذب انرژی (N.m)	مقاومت فشاری (MPa)	مقاومت خمشی (MPa)
١	_	0	۲۲/۶۹	+/٣	۵/۸	۱۴۸/۵۶	۱۵/۲
٢		۰/۵	24/1	•/۶۲	٩٨/۴	10./18	۱۸/۸
٣		١	۶۵/۳	۰/ ۷ ۶	1+7/8	122/21	Y 1/Y
۴	G 1	١/۵	<u></u> ક્રવ/૧	٠/٨٩	۱۱۷/۵	188/42	۲۳/۴
۵	Steel	٢	7/47	١/١٢	171/V	۱۲٩/۸۵	74/7
۶		۲/۵	Υ٨/Υ	١/٢٠	184/2	186/84	۲۶/۳
٧		٣	٨٢/١	١/٢۶	144/1	۱۸۷/۳۴	۲٧/۵

۶- نتیجه گیری

در تحقیق حاضر با استفاده از تستهای تجربی و همچنین روش المان محدود چند مقیاسه، رفتار مقاومت خمشی بتن فوق توانمند الیافی با استفاده از آزمون خمش چهار نقطه ای مورد مطالعه قرار گرفت. با استفاده از معیار ناحیه چسبنده که در آن رفتار چسبندگی بین الیاف و ماتریس به صورت منحنی نیرو-جابجایی بیان میشود، در این روش المان محدود چند مقیاسه بتن به صورت ماده همگن و یکنواخت مدل سازی شده و الیاف به صورت تصادفی در داخل آن توزیع شد. به منظور در نظر گرفتن فرضیات واقع بینانهتر، ناحیه چسبندگی بین الیاف و بتن با استفاده از مدل CZM نیرو-واقع بیانهتر، ناحیه چسبندگی بین الیاف و بتن با استفاده از مدل CZM نیرو جابجایی حاصل از مدل المان محدود و تجربی بر هم منطبق شوند. پس از صحت سنجی نتایج مدل المان محدود و تجربی بر هم منطبق شوند. پس از الیاف بر مشخصه های بتنهای فوق توانمند تقویت شده با الیاف مورد مطالعه

عددی قرار گرفت. بر اساس نتایج ارائه شده، خلاصهای از نتایج مهم تحقیق حاضر را میتوان به اختصار به صورت زیر بیان نمود:

- رفتار بتن فوق مستحکم فاقد الیاف (شاهد) تحت خمش، بعد از نقطه حداکثر تنش و در شاخه نزولی بدون نرمشدگی و تقریباً عمودی است و به عبارتی نوعی شکست انفجاری اتفاق میافتد که این افزایش تردی باعث شکستهای ناگهانی و فاجعه باری در معرض زلزله میشود که این رفتار با استفاده از الیاف به طور قابل ملاحظهای به صورت شکست نرمتر اصلاح شده و قابلیت جذب انرژی آنها را بالاتر میبرد.

 – سطح زیر منحنی بار-تغییرمکان در نمونه دارای الیاف فولادی در حدود 119.5 N.m، در نمونه بدون الیاف در حدود 2.07 N.m است که این مطلب نشانگر اثر قابل ملاحظه الیاف بر چقرمگی بتن فوق توانمند الیافی می باشد.

- نکته مهم در این باره این است که تأثیر استفاده از الیاف بر میزان جذب انرژی توسط بتن فوق توانمند الیافی بسیار بیشتر از تأثیر آن بر سایر

- [7] Chun B, Yoo D-Y, Banthia N. Achieving sliphardening behavior of sanded straight steel fibers in ultra-high-performance concrete. Cement and Concrete Composites. 2020; 24: 91-123.
- [8] Amin M, Tayeh B A, Agwa I S. Effect of using mineral admixtures and ceramic wastes as coarse aggregates on properties of ultrahigh-performance concrete. Journal of Cleaner Production. 2020; 273: 12-34.
- [9] Korpa A, Trettin R. The use of synthetic colloidal silica dispersions for making high performance and ultra high performance systems (HPC/UHPC). in International symposium on Ultra High Performance Concrete. 2004.
- [10] Rougeau P, Borys B. Ultra high performance concrete with ultrafine particles other than silica fume. in Proceedings of the International Symposium on Ultra High Performance Concrete. 2004.
- [11] Graybeal BA. Material property characterization of ultra-high performance concrete. United States. Federal Highway Administration. Office of Infrastructure, 2006.
- [12] Mostofinejad D, Nikoo MR , Hosseini SA . Determination of optimized mix design and curing conditions of reactive powder concrete (RPC). Construction and Building Materials. 2016; 123: 754-767.
- [13] Banthia N, Majdzadeh F, Wu J, Bindiganavile V. Fiber synergy in Hybrid Fiber Reinforced Concrete (HyFRC) in flexure and direct shear. Cement and Concrete Composites. 2014; 48: 91-97.
- [14] Pan Z , Wu C , Liu J, Wang W, Liu J. Study on mechanical properties of cost-effective polyvinyl alcohol engineered cementitious composites (PVA-ECC). Construction and Building Materials. 2015; 78: 397-404 .
- [15] Yildirim ST, Ekinci C E, Findik F. Properties of hybrid fiber reinforced concrete under repeated impact loads. Russian Journal of Nondestructive Testing. 2010; 46(7): 538-546.
- [16] Kim E -H , Lee H , Kim J -H , Bae S -M , Hwang H , Yang H , Choi E , Hwang J -H . Electrical/Mechanical Monitoring of Shape Memory Alloy Reinforcing Fibers Obtained by

مشخصههای این نوع بتنها میباشد و مخصوصاً استفاده از الیاف در حجمههای پایین الیاف تأثیری بسیار قابل ملاحظه بر قابلیت جذب انرژی دارد به طوری که به ازای ۰/۵ درصد کسر حجمی الیاف فولادی در حدود ۱۷ برابر نسبت به نمونه بتن فوق توانمند بدون الیاف افزایش مییابد. – به ازای استفاده از ۲ درصد کسر حجمی الیاف فولادی بار نهایی شکست به ترتیب در حدود ۶۴٪ افزایش مییابد.

مراجع

- [1] Guo S-Y, Luo H-H, Tan Z, Chen J-Z, Zhang L, Ren J. Impermeability and interfacial bonding strength of TiO2-graphene modified epoxy resin coated OPC concrete. Progress in Organic Coatings. 2021; 151: 56-73.
- [2] Mudasir P, Naqash J. The effect of water cement ratio on the characteristics of multi-walled carbon nanotube reinforced concrete. Materials Today: Proceedings. 2021; 45(6): 67-87.
- [3] Vahidi Pashaki P, Pouya M, Maleki V A. Highspeed cryogenic machining of the carbon nanotube reinforced nanocomposites : Finite element analysis and simulation. Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers. Part C : Journal of Mechanical Engineering Science. 2018; 232(11): 1927-1936.
- [4] Rezaee M, Maleki V A. An analytical solution for vibration analysis of carbon nanotube conveying viscose fluid embedded in visco-elastic medium. Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers . Part C : Journal of Mechanical Engineering Science. 2015; 229(4) : 644-650.
- [5] Li J, Wu Z, Shi C, Yuan Q, Zhang Z. Durability of ultra-high performance concrete–A review. Construction and Building Materials. 2020; 255: 119-126.
- [6] Roberti F, Cesari VF, de Matos P R, Pelisser F, Pilar R. High-and ultra-high-performance concrete produced with sulfate-resisting cement and steel microfiber. Autogenous shrinkage, fresh-state, mechanical properties and microstructure characterization. Construction and Building Materials. 2020; 34: 56-78.

Engineering Fracture Mechanics. 2021; 247: 107-136.

- [22] Du X, Jin L , Methodology . Meso-Scale Simulation Approach, in Size Effect in Concrete Materials and Structures. 2021, Springer. p. 27-76.
- [23] Naderi S, Tu W, Zhang M.Meso-scale modelling of compressive fracture in concrete with irregularly shaped aggregates. Cement and Concrete Research. 2021; 140: 106-117.
- [24] Khani N, Yildiz M, Koc B. Elastic properties of coiled carbon nanotube reinforced nanocomposite: a finite element study. Materials & Design. 2016; 109: 123-132.
- [25] Vahidi Pashaki P, Pouya M, Maleki VA. Highspeed cryogenic machining of the carbon nanotube reinforced nanocomposites: Finite element analysis and simulation. Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part C: Journal of Mechanical Engineering Science. 2017: 89:67-84.
- [26] Yazıcı H, Yardımcı MY, Yiğiter H, Aydın S , Türkel S . Mechanical properties of reactive powder concrete containing high volumes of ground granulated blast furnace slag. Cement and Concrete Composites. 2010; 32(8): 639-648.

Pullout Tests in SMA/Cement Composite Materials. Materials. 2018; 11(2): 315-331.

- [17] Esmaeili J, Sharifi I, Andalibi K, and Kasaei J. Effect of Different Matrix Compositions and Micro Steel Fibers on Tensile Behavior of Textile Reinforced Concrete. In IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, vol. 246, no. 1, p. 012031. IOP Publishing, 2017.
- [18] Ghaderi M, Maleki VA, Andalibi K. Retrofitting of unreinforced masonry walls under blast loading by FRP and spray on polyurea. Cumhuriyet Science Journal . 2015; 36.4: 462-477.
- [19] Esmaeili J, Andalibi K, Gencel O, Maleki F K, Maleki V A . Pull-out and bond-slip performance of steel fibers with various ends shapes embedded in polymer-modified concrete. Construction and Building Materials. 2021; 271: 121-145.
- [20] Hasani M, Nejad F M, Sobhani J, Chini M. Mechanical and durability properties of fiber reinforced concrete overlay: experimental results and numerical simulation . Construction and Building Materials. 2021; 268: 121-133.
- [21] Wu Z , Zhang J, Fang Q, Yu H , Ma H .3D mesoscopic modelling on the dynamic properties of coral aggregate concrete under direct tension.

Investigation of Flexural Strength of ultra-high Performance Concrete Reinforced with Steel fibers using multiscale finite element model

Amir Ebrahim Akbari Bagal

Ph.D Candidate, Department of Civil Engineering, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Maragheh, Iran Ahmad Maleki Department of Civil Engineering, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Maragheh, Iran Ramin vafaeipoor sorkhabi Department of Civil Engineering, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran

a.maleki@iau-maragheh.ac.ir

Abstract

The main purpose of this study is to develop a finite element model to study the effect of steel-shaped fibers on the flexural strength of ultra-high performance fiber concrete. For this purpose, in order to numerically simulate, a multi-scale finite element model was developed in which concrete was modeled as a homogeneous and uniform material and steel fibers were randomly distributed inside it. In order to make more realistic assumptions, the area of adhesion between the fibers and the concrete is also considered. After validating the results of finite element model with the results of experimental tests, the effect of parameters such as volume fraction and adhesion of steel fibers on the strength characteristics of flexural strength of ultra-high performance concrete reinforced with fibers has been studied numerically. The results indicate that the effect of using fibers on the amount of energy absorption by fiber reinforced concrete is much greater than its effect on other characteristics of this type of concrete and especially the use of fibers in low fiber volumes has a very significant effect on energy absorption so that for 0.5% of the volume fraction of steel fibers, an increase of about 17 times compared to the sample of super-reinforced concrete without fibers can be resulted.

Key words: ultra-high performance concrete; steel fibers; multiscale finite element model; four point flexural bending test; energy absorption